

Tre gränshinder på den gemensamma nordiska arbetsmarknaden att prioritera

Gränshindren på den nordiska arbetsmarknaden idag hindrar tillväxt och minskar möjligheterna till välfärd för alla.

Den 20 april är det en viktig debatt i Ålands lagting, en debatt om gränshinder i Norden. För arbetstagare i Norden är vissa gränshinder som fällor som man fastnar direkt i. Andra ser man inte först, de dyker upp långt senare – till exempel när man ska gå i pension eller om man blir arbetslös. Men gemensamt för alla gränshinder är detta: de kan lösas. Och ni som parlamentariker har ett ansvar för att vara delaktig i den lösningen.

Nordiska ministerrådet och Gränshinderforum gör ett bra jobb med att identifiera och uppmärksamma gränshinder. Men något brister när det gäller lösningarna. Som Ole Norrback, Gränshinderforums ordförande, flera gånger har sagt: Gränshinder skapas i snabbare takt än vi hinner lösa dem. Alla är överens om att om vi avskaffar gränshindren är det en samhällsekonomisk vinst för hela Norden, och det skulle bidra till att göra Norden till en mer dynamisk och framtidsinriktad region. Många tiotusentals personer pendlar varje dag över gränserna mellan de nordiska länderna. Många flyttar från ett land till ett annat på grund av jobb, studier eller kärlek. När människor nu visar att de är villiga att flytta inom Norden och nyttja hela den gemensamma arbetsmarknaden, ska då oenighet kring byråkrati få sätta käppar i hjulen?

Arbetskraftens ökade rörlighet över gränserna bidrar på ett positivt sätt till samarbetet länder emellan. Samtidigt är det viktigt att värna om det goda arbetslivet som de nordiska länderna är kända för och ta krafttag mot social dumpning och grå ekonomi. Vidare bör statistiken utvecklas för att få bättre översikt över arbetskraftens rörlighet inom Norden och till Norden.

Gränshinder skapar osäkerhet, gränshinder minskar möjligheter för människor, gränshinder kostar pengar. Nu är det dags att ta tag i gränshinderproblematiken. Låt oss föreslå i vilken ände vi börjar.

Vi har identifierat de områden där det lösningsorienterade arbetet måste ta sin början.

1. Arbetslöshetsförsäkringen

Oflexibla regler inom arbetslöshetsförsäkringen gör att gränspendlare och människor som flyttar inom Norden riskerar att "åka ur" arbetslöshetsförsäkringen eller få drastiskt minskad ersättning vid arbetslöshet, på grund av flytt eller arbete på andra sidan gränsen. Problemen uppstår när varje enskilt lands regelverk krockar med ett annat lands regelverk. Därför måste de nordiska systemen för arbetslöshetsförsäkring samordnas bättre.

2. Rehabilitering

Människor som pendlar till arbete i ett annat nordiskt land och råkar ut för en arbetsskada eller längre tids sjukdom, kan efter den medicinska behandlingen tvingas resa till arbetslandet för rehabilitering. Ju längre man är borta från arbetslivet desto svårare blir det att komma tillbaka. Därför är det viktigt att rehabiliteringsprocessen påbörjas så fort som möjligt. När skadan eller sjukdomen uttrycker sig som

nedsatt fysisk förmåga, kan många timmars resa fram och tillbaka till arbetsstället vara ett stort hinder i rehabiliteringen. För att lösa detta gränshinder måste reglerna ändras, så att rehabiliteringen i vissa fall kan utföras närmare hemmet.

3. Arbetsmarknadspraktik

Långtidsarbetslösa och människor på väg tillbaka till arbetslivet efter sjukdom eller skada, erbjuds arbetsmarknadspraktik som ett mjukare inträde på arbetsmarknaden. Men bor man nära gränsen kan man inte utnyttja grannlandets arbetsmarknad för att hitta lämplig praktikplats. Det beror främst på hur tillsynen av arbetsplatsen samt försäkringen för praktikanten är utformad, som naturligtvis båda är en förutsättning för arbetsmarknadspraktik. Lösningen här är att de nordiska staterna tar fram en försäkring som gäller även för praktikanter på andra sidan gränsen, samt att man gemensamt ordnar hur tillsynen ska ske, till exempel genom samarbete mellan myndigheterna i de olika länderna.

Nu löser vi gränshinder!

Vinsterna av lösta gränshinder är stora, och kanske som allra störst om vi löser gränshindren på just arbetsmarknaden. Menar vi allvar med den gemensamma arbetsmarknaden i Norden, så innebär det att man inte gör skillnad på pendlarna som pendlar från Strömstad till Göteborg och de som pendlar från Strömstad till Oslo. Eller mellan Mariehamn och Stockholm, och mellan Uppsala och Stockholm.

I samband med gränshinderdebatterna i de nordiska parlamenten vill NFS och FNF uppmana er att bidra till en lösning på de gränshinder vi listat ovan och därmed främja integrationen av regionen och stärka Nordens konkurrenskraft globalt. Politisk vilja är bra, politiska beslut är bättre!

Vi vill föreslå en gemensam nordisk målsättning att till 2014 ska vi ha undanröjt alla gränshinder på den nordiska arbetsmarknaden. Det skulle vara ett värdigt sätt att fira avtalet om den gemensamma arbetsmarknaden från 1954. Så blir 2014 ett verkligt 60-års-jubileum att fira.

Vänligen,

Lóa Brynjúlfsdóttir
Generalsekretärare för
Nordens Fackliga Samorganisation, NFS

Kristín Ólafsdóttir
Generalsekretær for
Foreningerne Nordens Forbund, FNF

Nordens Fackliga Samorganisation, NFS, är en samarbetsorganisation för fackliga centralorganisationer i Norden. NFS har sexton medlemsorganisationer bestående av Landsorganisationerna, Tjänstemannaorganisationerna och Akademikerorganisationerna i de nordiska länderna. Därmed representerar NFS drygt 8 miljoner fackligt anslutna i hela Norden.

Foreningerne Nordens Forbund er et samarbejdsorgan for de nationale Norden-foreninger og Foreningerne Nordens Ungdom (FNU). Forbundets hovedopgave er at samordne de nationale foreningernes fælles interesser i arbejdet med at styrke det folkelige nordiske samarbejde på alle niveauer og arbejde for tættere samarbejde mellem de nordiske lande.